

Kooste toimielinten lausunnoista / Palvelut ja henkilöstö –lautakunta 27.10.2025 § 43

Lausunto hyvinvointialuejohtajan ehdotuksesta vuoden 2026 talousarvioksi ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2026-2028

- Lautakunta katsoo, että talousarvio ja -suunnitelma sisältävät strategian mukaisia toimenpiteitä, mutta niiden vaikuttavuus edellyttää konkreettisia vahvistuksia ja seuranta erityisesti palveluiden yhdenvertaisuuden, saatavuuden ja henkilöstön riittävyyden osalta.
- **Kehittämissuosituks**
Vahvistetaan geriatria, sosiaalipalveluita ja suun terveydenhuoltoa, laaditaan henkilöstöstrategia, kehitetään vaikuttavuuden arviointia ja riskienhallintaa, seurataan opiskeluhoitoa, mielenterveyspalveluiden ja asumispalveluiden riittävyyttä, arvioidaan pelastustoimen resurssien riittävyys, seurataan omalääkärimallin vaikutuksia.
- **Yhteenveto ja painotukset**
Lautakunta painottaa, että henkilöstö on palveluiden laadun ja vaikuttavuuden perusta. Talousarvion tulee olla realistinen suhteessa resursseihin ja toteutuskykyyn. Tiedolla johtamista ja vaikutusten arviointia on kehitettävä, ja toimenpiteiden yhteisvaikutukset on arvioitava huolellisesti. Lasten ja nuorten palveluiden säilyminen prioriteettina on tärkeää myös taloudellisesti haastavina aikoina. Ennaltaehkäisevät palvelut ovat investointeja, jotka vähentävät raskaampien palveluiden tarvetta tulevaisuudessa. Palveluiden integraatio sekä henkilöstön osallistaminen ovat keskeisiä onnistuneen muutoksen kannalta.

Kooste toimielinten lausunnoista / Kansalliskielilautakunta 29.10.2025 § 41

Lausunto hyvinvointialuejohtajan ehdotuksesta vuoden 2026 talousarvioksi ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2026-2028

- Lautakunta muistuttaa hyväksytystä kansalliskieliohjelmasta ja vaatii riittäviä määrärahoja sen toteuttamiseen. Myös henkilöstön kielilisään tulee varata riittävästi resursseja.
- Talousarviossa on varattava riittävät resurssit ruotsinkielisen yksikön henkilöstölle ja toiminnalle.
- Strategian mukaisesti asiakkaat ja potilaat tulee yhdistää samaa kieltä puhuvaan henkilöstöön. Tämä tulee näkyä myös talousarviossa.
- Yhtenäisten asiakas- ja potilastietojärjestelmien käyttöönotossa on varmistettava, että ne toimivat alusta alkaen tasavertaisesti molemmilla kansalliskielillä. Potilaan/asiakkaan kieli tulee näkyä selkeästi järjestelmässä.
- Ennen 30.4.2026 on laadittava suunnitelma siitä, miten asumispalvelut toteutetaan laadukkaasti ja tasavertaisesti molemmilla kansalliskielillä henkilöille, joilla on toimintarajoitteita
- Kielelliset oikeudet tulee toteuttaa kaikilla palvelualueilla riippumatta palvelun tyypistä. Ne on huomioitava päätösten ennakkoarvioinnissa, toimeenpanossa ja seurannassa. Käännöspalveluihin on varattava riittävät määrärahat.
- Lautakunta suhtautuu erittäin myönteisesti verkostopohjaiseen osaamiskeskukseen Porvoossa ja Raaseporissa. Keskus on hyvä mainita budjettikirjassa ja sen kehittämiseen tulee panostaa jatkossakin.

Kooste toimielinten lausunnoista / Tulevaisuus- ja kehittämislautakunta 30.10.2025 § 42

Lausunto hyvinvointialuejohtajan ehdotuksesta vuoden 2026 talousarvioksi ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2026-2028

- Painotus peruspalvelujen vahvistamiseen, hoidon jatkuvuuteen ja digitalisaatioon tukee strategiaa. Haasteena on, ettei lasten, nuorten ja perheiden palveluissa ennaltaehkäisyä resursoida riittävästi. Lastensuojelun ja perhepalvelujen kehittämisessä ei selkeitä toimenpiteitä tai mittareita.
- Järjestämisen periaatteiden osalta integraatio ja vaikuttavuus korostuvat, mutta mittarit epäselviä. Omaishoidon vahvistaminen kirjattu, mutta ei konkretisoitu (määrät, tavoitetasot puuttuvat). THL-hankkeet hyviä, mutta eivät pysyviä rakenteita. Asiakasmaksujen korotuksia vastustetaan – ei strategian mukaista, lisää hyvinvointi- ja terveyseroja. Tiedonkulku ikäihmisten palveluista (esim. Olkkaritoiminta) vaatii parannusta.
- Lupaukset kuten *"Ensisijaisia palveluja lapsille ja nuorille"* ja *"Turvallisempaa elämää kotona"* oikeansuuntaisia, mutta rahoitus ja mittarit puuttuvat. Ikääntyneiden palveluissa vajaaravitsemuksen seulonta ja ravitsemushoito puuttuvat – arvioitu säästöpotentiaali jopa 50 M€/vuosi. Suun terveydenhuollossa panostuksia, mutta alueellinen tasapuolisuus ja ennaltaehkäisy (tarkastukset) puuttuvat.
- Yhteisöllinen asuminen ei saa korvata ympärivuorokautista hoivaa. 80 uutta ympärivuorokautista paikkaa hyvä, mutta riittävyys kyseenalaistetaan.

Kooste toimielinten lausunnoista / Valmius- ja turvallisuuslautakunta 30.10.2025 § 37

Lausunto hyvinvointialuejohtajan ehdotuksesta vuoden 2026 talousarvioksi ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2026-2028

- Kokonaisturvallisuus on huomioitu strategiassa hyvin, mutta sen panostustaso (1,5 M€) on lautakunnan mielestä riittämätön suhteessa tavoitteisiin ja muihin muutoslupauksiin. Määrärahat kohdistuvat vain konsernipalveluihin ja pelastuslaitokselle, vaikka muutoslupaus vaatii koko organisaation panosta.
- Ensi vuonna laaditaan ensimmäinen valmiussuunnitelmakokonaisuus ja yksikkökohtaiset jatkuvuudenhallintasuunnitelmat – tämä on tärkeä askel. Lautakunta korostaa, että kaikkien työntekijöiden valmiutta on vahvistettava osana omaa työtä.
- Pelastustoimen roolia muutoslupauksen toteuttajana tulisi korostaa enemmän. 20 henkilötyövuoden lisäys pelastajatehtäviin on hyvä alku, mutta ei riittävä – vajaamiehitystä ja ylitöitä esiintyy edelleen.
- Valmiusharjoittelun vaikuttavuuteen on panostettava, ei vain määrään
- Lautakunta on huolissaan ensihoidon kehittämisestä ja palvelutasosta. Resursseja on vähennetty ja vastuulääkärin virka lakkautettu, vaikka tarve strategiselle johtamiselle ja kehittämiselle on suuri.
- Lautakunta nostaa esiin huolen väkivallasta ja häiriökäyttäytymisestä pelastushenkilöstöä kohtaan ja vaatii toimenpiteitä tilanteen parantamiseksi.

Kooste vaikuttamistoimielinten lausunnoista

Nuorisovaltuusto 28.10.2025 § 48

Nuorisovaltuusto korostaa lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaamista talousarviossa.

Opiskeluhuollon osalta resurssien kohdentaminen tarpeen mukaan on hyvä, mutta jokaisella nuorella tulee olla pääsy palveluihin. Rekrytointiprosesseja on kehitettävä, jotta ei synny pitkiä katkoja palveluissa. Lyhytaikaiset henkilöstövajeet voidaan paikata etäpalveluilla, mutta ei kuukausien mittaisia.

Mielenterveyspalveluiden osalta nuorisovaltuusto esittää yöaikaan toimivan mielenterveyschatin perustamista (aloite jätetty syksyllä 2025).

Kuntayhteistyön osalta strategiassa mainittu suunnitelma ensisijaisten palveluiden kehittämisestä koulujen ja kuntien kanssa saa kannatusta. Nuorille räätälöityihin palveluihin tulee panostaa.

Nuorten vapaapalokuntatoimintaa tulee tukea, jotta kiinnostus pelastusalalle säilyy ja kasvaa.

Työvoimapulasta kärsiville aloille tarvitaan lisää etuja ja joustavuutta houkuttelevuuden lisäämiseksi.

Nuorisovaltuusto muistuttaa, että investoinnit lapsiin ja nuoriin ovat pitkällä aikavälillä sekä taloudellisesti että inhimillisesti kannattavia.

Vammaisneuvosto 29.10.2025 § 63

Asiakasmaksujen korottaminen maksimiin on kohtuutonta paljon palveluja käyttäville. Vammaisneuvosto esittää, että maksukuorma arvioidaan yksilöllisesti ja tehdään päätös maksun alentamisesta tai poistamisesta asiakasmaksulain 11 §:n mukaisesti.

Vammaiset ja pitkäaikaissairaat eivät näy riittävästi strategiassa, talousarviossa tai vaikutusten arvioinneissa.

Esitetään erillistä toimintasuunnitelmaa ja määrärahaa esteettömyyden ja digisaavutettavuuden edistämiseksi. Digipalvelujen rinnalla on oltava vaihtoehtoisia asiointitapoja ja tarjottava digitukea.

Vammaispalvelujen riittävyys, laatu ja saavutettavuus on turvattava koko alueella.

Omalääkärimalli on hyvä, mutta vaatii erityisosaamista vammaisten kohdalla. Turvallinen kotona asuminen edellyttää toimivia sijaisjärjestelmiä, apuvälineitä ja laadukkaita hoitotarvikkeita. Teknologian hyödyntäminen on tervetullutta, mutta sen on oltava helppokäyttöistä ja vaihtoehtoja on oltava tarjolla.

Vammaispalvelujen yhdistämiset vaativat huolellista suunnittelua ja vaikutusten arviointia. Omaishoidon tuki ja vapaat on turvattava, erityisesti alle 18-vuotiaiden kohdalla. Perheillä tulee olla oikeus valita sijaishoitaja, ja omaishoitajien terveydestä on huolehdittava ennakoivasti.

Vuokrien harmonisointi saattaa nostaa asiakkaiden vuokria, mikä lisää maksukuormaa. Vammaisneuvosto korostaa, että uudistuksia tulee tehdä yhteistyössä käyttäjien, järjestöjen ja neuvoston kanssa.

Vanhusneuvosto 30.10.2025 § 53

Vanhusneuvosto on tyytyväinen, että taloussuunnitelmaan sisältyy monia palvelujärjestelmän toimintaa koskevia parannuksia ja että taloudellinen tulos on hyvä.

Omalääkärimalli on tärkeä uudistus, mutta sen käyttöönottoa tulisi nopeuttaa ja tiedottaa paremmin. Reuna-alueiden palvelujen heikkeneminen huolestuttaa.

Asumispalvelujen paikkamäärät ovat alimitoitettuja suhteessa ikääntyvän väestön kasvuun. Yhteisöllisen ja ympärivuorokautisen asumisen suunnitelmista toivotaan tarkempaa selvitystä.

Ruotsinkielisten palvelupaikkojen puute on ongelma erityisesti Espoo–Kauniainen–Kirkkonummi-alueella.

Vanhusneuvolatoimintaan esitetään 500 000 € lisämäärärahaa. Olkkaritoiminta ja Hyvinvointipolku-konsepti tukevat yhteisöllisyyttä ja terveyttä, mutta niitä ei tule asettaa toistensa vaihtoehtoiksi.

Vapaaehtoistoiminnan ja kokoontumistilojen turvaaminen on tärkeää. Kaikkien järjestöjen panos on arvokas.

Digipalvelujen kehittämistä tuetaan, mutta henkilökohtaiset palvelut on turvattava niille, jotka eivät käytä digipalveluja. Tarvitaan alueellinen digitukiverkosto ja parempaa digiturvallisuutta. LUNNA-palvelussa on ollut käytettävyyssongelmia.

Asiakasmaksujen osalta ymmärretään korotustarve, mutta maksujen nostaminen maksimiin on huolestuttavaa. Maksukaton seuranta on vaikeaa, ja automaattinen järjestelmä olisi tarpeen.

Ikävaikutusten ja esteettömyyden arviointi tulisi sisällyttää päätösten ennakkoarviointiin.